

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

De Conversatione Apostolica A Curatoribus Animarum piè & fructosè
instituenda - Complectens vatios & solidos modos juvandi & consolandi
diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè ægras & captivas

Lohner, Tobias

Dilingae, 1677

§. 1. Quæ industriæ in genere circa curationem Apostolicam sint
observandæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48248)

CAPUT IV.

DE CURATIONE APOSTOLICA
PECCATORUM.

PER Curationem istam aliud hoc loco non intelligitur, quàm Peccatorum ad statum gratiæ reductio, quæ quantoperè conveniat Operario Apostolico, vel ex eo facile colligi potest, quòd sicut ex vocatione sua Christum sibi per curam animarum imitandum suscepit, ita singularem quoque juxta ipsius exemplum sollicitudinem pro conversione peccatorum obtinenda gerere debeat, ita ut ipse quoque dicere cum Christo quodammodò possit: *Non veni vocare iustos, sed Peccatores ad pœnitentiam*, Luc. 5. Ipse quoque de se dicere debet posse cum eodem: *Ego sum Pastor bonus*: atque adeò, ubi perditam advertit oviculam, non quiescere quærendo, donec inventam. Ipse denique dicere debet cum S. Chryostomo hom. ad popul. *Sum communis Pater omnium, eòq; necesse est curam agere non tantùm eorum, qui stant, sed eorum quoque, qui collapsi sunt: non eorum modò, qui secundis navigant ventis, sed & illorum, qui tempestate iactantur: non eorum modò, qui in tuto sunt, sed & illorum, qui periclitantur. Unde & eos, qui iam demergæperant, in portum tranquillum porrecta manu deducere jubæo*. Et si verò hoc officium magis propriè ad Confessorum spectet, atque adeò in Instructione quinta Confessoriorum et Instituto de hac materia agendum sit; quia tamen frequenter, etiam extra confessionem, Operario offertur occasio cum Peccatoribus agendi, etiam hoc loco pro integritate materiæ breviter indicare placet, quâ ratione hoc munus Apostolicæ Curationis ab eo suscipiendum, & peragendum sit.

§. I.

Quæ industriæ in genere circa Curationem Apostolicam sint observandæ.

Primam in hoc munere industriam S. Franciscus Xavierius peritissimus ille Animarum Medicus obtulit, qui, ut vitæ l. 4. c. 22. videre est, hortabatur, ut, si quis Curator animarum in oppidum ignotum venerit, ante omnia student ex probatæ Virtutis ac Fidei Viris cognoscere, quæ vitia aut

negotia iniquè contracta in eo vigeant. Caput quippe dicebat esse ad homines iuvandos, gentis universæ ingenium ac mores nôsse, &, quoad licet, singulorum morbos, qui diffideant inter se, qui inimicitias gerant, quæ fraudes, quæ iudiciorum iniquitas, quæ perfidia Testium, quæ Judicum corruptelæ. Itaque ex Viris prudentibus ac peritis hæc percontanda sunt, & simul exquirendum, quâ tandem insistere oporteat viâ ad illorum mores, mentesque sanandas. Quod ipsum monitum etiam erga privatum quemvis Peccatorem observandum P. Caspari Barzæo suadebat dicens: Jam pravos cuiuspiam mores emendaturus non prius manum admovebis, quam intimos ejus perspexeris sensus. Itaque magnopere tibi suadeo, ut primùm odororis, atque investiges, an is vitio aliquo aut perturbatione occupatus ab animi sui salute abhorreat. Unde prudenter monet S. Isidorus Pelusiota l. 3. c. 8. epist. eos, qui calamitates & morbos suos spirituales commemorare cupiunt, blandè ac suaviter admittendos esse, ac potestatem illi per hujusmodi sermonem dolore levati fuerint, tum demùm eam, quàm par est, medicinam adhibendam; nam si confestim ipsis ora obstruantur, inhumani hominis estimationem colligi, & remedium imbecillum atque invalidum reddi, ipsâ doloris flammâ illud repellentè.

II. Alteram industriam S. Ignatius, ut l. 5. vit. c. 11. legitur, suggestit, quando dicere solebat, in vocandis hominibus ad virtutem suis armis petendum Sathanam, iisdemque utendum artibus ad salutem, quibus ille ad perniciem abutitur. Quippe eum viros justos non continuò apertis consueville fraudibus & insidiis, sed tectis & quasi quibusdam cuniculis oppugnare; ac primò quidem nihil rectis ejus actionibus adversari, quin potius callidâ omniâ dissimulatione probare, multa etiam, quæ speciem præbent honesti, astutè suggerere, atque ita sensim in ejus familiaritatem sese insinuare, tam ad extremum simplicem hominem, & veteratoriæ fraudis ignatum, laqueis suis irretiat, implicatumque teneat. Idem ergo in alliciendis ad salutem animis faciendum. Laudanda prudenter initio, quæ sunt in hominibus recta, vitiis parumper intactis, ac leniter in eorum gratiam irrumpendum. Quâ conciliatâ demum admovendam morbis animi medicinam, ut, cum ingressus eorum quodammodo fuerit,

Instr. III. L exitus

exitus nostri sint. Ita sanè S. Franciscus Xaverius facere solebat, de quo sic scribit Turfelinus: Si quem vesano iracundum amore teneri compererat, qui alicujus autoritatis etiam ac pretij, hanc potissimum arte illum adoriebatur. Blando primùm ac familiariter Hominem affatus, si minùs invitatus, comiter se illi offerebat ipse convivant, jucundòque sermone convivium celebrabat, aditum salubri admonitione præparans. Inde ubi in ejus se familiaritatem bene penetrasset dederat, ingressus orationem de vitiorum turpitudine, festinus ad libidinis scæditatem delabebatur, ejusdemque incommoda, & simul cælestes adiciebat minas; ad ultimum, ut permotum cum senserat, manu familiariter prehensum ad Peccatorum inducebat Confessionem.

III. Tertia industria est, ut in curatione tali ipsam morborum spiritualium radicem evellere studeat; hic enim *est Medicorum*, teste S. Chrysostomo l. 2. in paralyt. demissum, *ut non priùs morbos abigant, quàm eorum fontes occidant*; frustra enim cicatricem curaveris, si serpant interiora contagia: imò acerbatur vulnus, si foris clauditur, cum interioris vulnus exæstuat, ut rectè S. Ambrosius in ps. 61. advertit. Hinc S. Franciscus Xaverius levandæ molestiæ, iracundiæ causam extenuare, verbisq; elevare.

IV. Quartam industriam idem S. Franciscus sequentibus verbis suggestit suprâ memorato Barzæo: Jam omni efficere nitèris, ut, quos erudis ad pietatem, suas tibi tentationes, incursantesque animum motus aperiant; hoc quippe ad virtutis absolutionem præcipuum præsidium est tuis in hoc genere pugnæ, aut non satis peritis, exercitiisq;.

V. Quintam industriam S. Isidorus Pelusiota oblati dicens: *Quemadmodum optimus Medicus ad egrosantis morbo subsidium arte instructus & armatus, cum variis morborum generibus corpus obsidetur, adversus eum, qui acrius urget, in procinctu stans, eos, qui dilationem admittunt, in posterius servat tempus eodem modo tu quoque medendarum animarum scientiam prudentiâ temperans, ad id, quod amplius urget, oculorum conspectum intende; nam eo sanato spes est, fore, ut reliqua etiam sanentur.* Cujus doctrinæ pulchrum exemplum S. Gregorius

In epist. ad Augustin. Monach. suppeditat, cum enim hic Augustinum Monachum sanctitate & doctrina clarum in Britanniam misisset, & ille peracto feliciter negotio, quæreret, num reliquias quasdam gentilismi & veteris nequitia, quas adhuc adverteret, relinquere deberet? rescripsit Sanctus, monuitque, ut quædam Britannorum imbecillitati permitteret, quia, inquit, S. Mater Ecclesia quædam per favorem corrigit, quædam per mansuetudinem tolerat, quædam per confusio- nem dissimulat, atque portat, ut sæpe malum, quod aver- sat, portando & dissimulando compescat.

VI. Sexta industria est, ut, sicut Medici, teste S. Ambro- sio in ps. 93. non statim adhibent medicamenta languori; sed si dolor fervet, fomenta adhibent: si febris exæstuat, remedia tempus expectant, ita & ipse certa curationis tempora pru- denter expectet, ne, ut S. Chrysostomus l. 7. epist. 112. lo- quitur, si immaturè medicamentum obtulerit, fiat causa pe- riculi res salutis. Ita de S. Francisco Xaverio Turfelinus l. 2. c. 22. testatur, quod mirè octasione imminens, temporis as- loci captarit opportunitatem, ne fortè, ut plerumque fit, sa- viam mentem exulceraret magis admonitio, quàm sanaret.

VII. Septimam industriam iterum Medici docent, dum- quàmdui necessitas aliud non exigit, suaviora potiùs, quàm acerba præscribunt, & adhibent media; id quod in spirituali curatione præcipuè observandum est, uti præclare S. Fran- ciscus Xaverius advertit, qui, ut Turfelinus l. 2. vit. c. 17. refert, inter præcepta, quæ ad animarum conversionem suis præscripsit, etiam hoc ponebat, ut Christianæ magis humili- tatis, quàm potestatis memores, paternum in omnes impe- tum exercerent, amorem sibi magis conciliando, quàm ti- morem, quia nulla re magis, quàm amore in omnes partes animus flecti potest, uti ipse non semel expertus est, dum quo- rundam animos adeò perditos, ut nec scelera sentirent, nec remedia ferrent, hâc arte adjuvit. Hinc monebat, ut omnis truculentia vultus, orationisque acerbitas removeretur, & tempestivi potiùs complexus (si Personæ ratio id ferret) cre- braque demissionis indicia interponerentur, ut hisce rebus delinens Peccator æquiore animo admittat monitionis me- dicamentum. Si namque ad reprehensionis acerbiteriam accesserit ipsius etiam reprehendentis anxietas, profectò

ingenti Spiritu Homines rei insolentiâ stomachantes, verborum salubritatem aspernabuntur, & amore in odium vel omnem erga eum, qui reprehendit, observantiam abijcient.

VIII. Octava industria est, ut non tantum Medicinam moderatè applicet (eò quòd juxta S. Bernardum ep. 25. *cura nunquam quidem remissa, sed prudenter tamen intermissa, plerumque plus proficiat*) sed, ut sapienter monuit S. Franciscus Xaverius, etiam pertinaces animos, atque in flagitiorum cœno hæsitantes ita cælestibus minis urgeat, ut tamen nunquam illis divinæ clementiæ spes intercidatur, sed ejus intercedum commemoratione pectora eorundem mulceantur.

IX. Nona industria est, ut, quando aliquem à virtute abstrahere desiderat, certò sibi persuadeat, id multò efficacius apertè fieri (maximè postquam ab illo amari se existimat, quàm argutijs quibusdam & disterijs sive aculeatis verbis quæ animum occultè verberare solent, & cujusdam occultæ Censoris suspicionem ingenerare, quæ opinio liberæ conversationi & amoris affectui plurimum detrahit.

X. Denique etiam illud nonnullorum monitum non negligendum est, quo hortantur, ut salutis ac virtutis viam non tanquam rem arduam atque difficilem, sed facillimam, jucundissimam, hominèque libero dignissimam proponant, ita ut, etsi nullis ad eam vitæ rationem præceptis adstringeremur, ipsa tamen virtutis pulchritudo, & honesti speciositas, sicut olim multos Philosophos, trahere deberet. Atque fiet, ut generoso quodam animi impulsu, quod optimam & homine dignissimum esse cognoverit, sine magna difficultate aggrediatur.

§. II.

Quibus mediis uti dicebat Operarius ad Apostolicam Peccatorum curationem.

I. **M**ulta sunt quidem media, quæ Viri Apostolici, Etante Spiritu Sancto, & proprio Zelo impellente abhibuerunt ad conversionem Peccatorum. Quia tamen in hac Instructione animus duntaxat est, ordinarios modos curandi Proximum, & à quovis facillè practicabiles Operario nondum satis exercitato suggerere, ideo omissis rarioribus & exoticis medijs, sequentia duntaxat propono. Inprimis ergo